

Uluslararası Sosyal Bilimlerde
Mükemmellik Arayışı Dergisi
(USMAD)

Aralık 2023, Sayı 5

International Journal of the
Pursuit of Excellence in Social
Sciences (IJPESS)

December 2023, Issue 5

ISSN: 2979 - 9155

Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Matematik Programını Uygularlarken Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Mine Bayar¹

Öz

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilkököl matematik programını uygularlarken karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara yönelik olası çözüm önerileri ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda ilgili araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi doğrultusunda benzeşik örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubu 12 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler bizzat araştırmacı tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Veriler analiz edildiğinde çalışmaya katılan sınıf öğretmenleri programı 1) Plan, 2) Sınıflandırma, 3) İş-Zaman Uyumu, 4) Tasarlama ve 5) Düzen şeklinde sıralamışlardır. Katılımcılar ilkököl matematik programını uygularlarken karşılaştıkları sorunları 1) Etkinlik, 2) Materyal, 3) Ölçme Değerlendirme, 4) Öğrenci, 5) Teknoloji, 6) Zaman ve 7) Veli şeklinde belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri ilkököl matematik programını uygularlarken karşılaştıkları sorunların üstesinden gelinmesi için etkinliklerin artırılması, sınıf seviyesine uygun materyal hazırlanması, ölçme değerlendirme sürecinin daha da zenginleştirilmesi, öğrencilerin bilinçlendirilmesi, öğretim teknolojilerinden daha çok faydalanılması, müfredatın sadeleştirilerek zaman konusunda kaygının ortadan kaldırılması ve velilerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gibi birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Araştırmacı ilkököl matematik programının daha da gündelik hayatla ilişkilendirilerek yeni nesil matematik anlayışı kültürünün oluşturulması gerektiği sonucuna varmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul matematik programı, öğretmen, sorun.

Problems Encountered by Classroom Teachers When Implementing the Primary School Mathematics Program and Solution Suggestions

Abstract

This research aims to determine the problems that classroom teachers encounter while implementing the primary school mathematics program and to suggest possible solutions to these problems. For this aim, the relevant research was organized using the phenomenological research design within the framework of the qualitative research approach. The study group of this research was determined by a homogeneous sampling technique in line with the purposeful sampling method. In this context, the study group of the research consists of 12 classroom teachers. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in this research. The interviews were conducted face-to-face by the researcher. The data obtained was analyzed with the descriptive analysis technique. When the collected data was analyzed, the classroom teachers participating in this research listed the program as 1) Plan, 2) Classification, 3) Work-Time Compatibility, 4) Design, and 5) Order. The problems encountered by the participants while implementing the primary school mathematics program were determined as 1) Activity, 2) Material, 3) Measurement and Evaluation, 4) Student, 5) Technology, 6) Time, and 7) Parent. To overcome the problems encountered by classroom teachers while implementing the primary school mathematics program, the participants made some suggestions such as activities should be increased, appropriate materials should be prepared, measurement and evaluation process should be more enriched, students' awareness should be raised, teaching technologies should be used more, time concerns by simplifying the

¹ Sorumlu yazar: Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Amasya/Türkiye, minebayar0815@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3902-4398

curriculum should be eliminated, and informing, and parents' awareness should be raised. The researcher concluded that the primary school mathematics program should be further associated with daily life and a culture of new-generation mathematics understanding should be created.

Keywords: Primary school mathematics program, teacher, problem.

Makale Geçmişi	Geliş: 30. 11. 2021	Kabul:23.12.2023	Yayın:31.12.2023
Makale Türü	Araştırma Makalesi/Derleme Makalesi		
Önerilen Atf	Bayar, M. (2023). Sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. <i>Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi (USMAD)</i> , 5, ss.44-54		

Giriş

Günümüzde eğitim öğretim sürecinin en önemli amaçlarından birisi öğrencilere en uygun öğrenme ortamlarının oluşturulmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda eğitim sürecinden öğrencilerin üst düzeyde faydalanmalarını sağlamak için sürekli olarak yeni kuramlar, yöntemler, stratejiler denenmekte ve araştırmalar gerçekleştirilmektedir (Butakin & Özgen, 2007). Eğitimde öğrencilerin kazanması istenilen öğrenme ürünleri öğrencilere okul sistemi aracılığıyla belirlenmiş planlar halinde verilir (Aktan, 2019). Öğrencilere verilen bu öğrenme ürünlerinin amaçları, içeriği, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirmesi süreci eğitim programlarını oluşturmaktadır (Demirel, 2009).

Öğrenciler için gerekli olan yaşam becerilerinin kazandırıldığı en önemli derslerden birisi de matematik dersi. Matematik dersi öğrencilere yaşamda gerekli olan bilgi ve becerileri kazandıran bir öğrenme alanıdır. Özellikle ilkökul düzeyinde matematik dersinin temel ilke ve kuralları öğrenildiğinden bu eğitim kademesinde yapılacak çalışmaların diğer kademelerdeki derse karşı tutumu etkileyeceği düşünülmektedir (Öksüz, 2015).

İlkökul matematik programının gelişim sürecine bakıldığında ilk olarak 1968 yılında uygulamaya konulduğu ve program içerisinde bir bölüm olarak yer aldığı görülmektedir. Amaçlara ve alt amaçlara ayrıntılı bir şekilde yer verilen bu programda öğretme sürecine ve değerlendirme kısımlarına yer vermemekteydi. Bu da öğretme ve değerlendirme sürecinin öğretmenlerin kendi istekleri doğrultusunda gerçekleşmesine ve uygulamada farklılıklar oluşmasına neden olmaktadır (Altun, 1995). 1983 ve 1998 yılında ilkökul matematik programı ders kitabı olarak basılmıştır. Yapılandırmacı eğitim anlayışına geçilmesiyle programda yeniliğe gidilmiş ve 2013 yılına gelindiğinde yeni bir program hazırlanması sürecine girilmiştir. 21. yüzyıl becerilerinin gündemde yer almasıyla birlikte tekrardan programda bu becerilere yer verecek şekilde güncellemeler yapılmıştır (Deveci & Aykaç, 2020). Kısacası zaman içerisinde eğitim anlayışında meydana gelen değişikliklere bağlı olarak ilkökul matematik programında da değişiklikler ve güncellemeler meydana gelmiştir (Baş, 2017).

Eğitim sürecinde öğretimden üst düzeyde verim alabilmek için matematik dersi programlarının özenle hazırlanması ve uygulayıcılar tarafından dikkatle uygulanması gerekmektedir (Gezgin & Bal, 2021). Her öğrencinin tek ve biricik olduğu göz önünde bulundurularak öğrencilerin kendi hızlarında ilerlemeleri sağlanmalıdır. Öğrencilere ezber yöntemi ile konuların öğretilmesinden ziyade öğrendikleri bilgilerin nedenleri ile öğretilmesi sağlanmalıdır. Öğrenciler ne kadar bilirler bilirler yine de öğrenmelerinin üzerinden geçmeleri, bilgiyi yapılandırmaları ve bütüncül bakış açısıyla bilgilerini derlemeleri yönünde teşvik edilmelidirler. Bu yolla öğrencilerin kendi öğrenmelerinin üzerine düşünmeleri sağlanarak problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri desteklenmiş olmaktadır (Yenilmez & Sölpük, 2014).

Eğitim süreci içerisinde öğretmenlerin öğretim programlarını bire bir uygulaması mümkün olamamaktadır. Bu nedenle öğretmenin öğretim programında dersin yapısı, içeriğindeki etkinlikler ve derste kazandırılması gereken amaçlarda bazı değişiklikler yapması ve öğretim programını daha esnek olarak kullanması teşvik edilmektedir (Yazıcılar & Bümen, 2015). Başka bir açıdan ise

değerlendirildiğinde ilkökul matematik ders kitaplarının içeriği incelendiğinde problemlerin cevaplarında çoğunlukla çözüme yönelik tek bir doğru cevabın yer aldığı görülmektedir. Ancak bazı soruların cevaplarında birden çok çözüm yolu olabileceği göz ardı edilmektedir. Bu bağlamda ilkökul matematik ders kitaplarında yer alan değerlendirme uygulamalarının çeşitlendirilmesi ve programın içeriğindeki örneklendirmelerin artması ders öğretmenin dersi çeşitlendirmesine rehberlik edecektir (Altun, 1995). Öğretmenin öğretim programlarında toplumsal ve bilimsel gelişmeleri dikkate alarak programda uyarlamalar yapması öğrencilerin programın gündelik hayattaki işlevselliğini kavramalarını sağlayacaktır. Kısacası öğretim programlarındaki eksikliklerin fark edilmesi ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması eğitiminden yüksek verim alınmasına yardımcı olacaktır (Erden, 2009).

Eğitim sürecinin uygulayıcıları olan öğretmenlerin öğretim gereksinimi duyulan değişiklikleri fark etmeleri, bu değişiklikleri benimseyip buna göre programları uygulamaları eğitim sürecindeki değişimin başarılı sonuçlanmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda öğretim programları ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinin alınması, programların var olan durumun betimlenmesi ve programın farklı sınıf düzeyleri açısından incelenmesi öğretim programlarının daha işler hale gelmesini sağlamaktadır (Öksüz, 2015).

İlgili literatürde öğretmenlerin ilkökul matematik eğitim programına ilişkin görüşlerini inceleyen çalışmalar var olmasına rağmen öğretmenlerin ilkökul matematik eğitim programlarını uygularken yaşadığı sorunlar üzerine odaklanan çalışmalar yeteri kadar bulunmamaktadır. Bundan dolayı bu araştırma öğretmenlerin ilkökul matematik eğitim programlarını uygularken yaşadığı sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözümleri derinlemesine incelemesi açısından alana katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara yönelik olası çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. Katılımcılara göre;

1. Program kavramının tanımı nedir?
2. İlkökul matematik programı uygulanırken karşılaşılan sorunlar nelerdir?
3. İlkökul matematik programı uygulanırken karşılaşılan sorunların üstesinden gelinmesi için neler yapılmalıdır?

Yöntem

Bu başlık altında sırasıyla araştırmanın yöntemi ve deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile araştırmacının rolü alt başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi doğrultusunda yapılmıştır. Altınışik ve diğerlerine göre (2010) nitel araştırma yöntemi araştırma yapılan olguları ve olayları kendi doğasında ele almakta; bireylerin bu olgu ve olaylara yükledikleri manaları yorumlamayı amaçlar. Benzer şekilde Yıldırım (1999) nitel araştırma yaklaşımını gözlem, görüşme ya da doküman incelemesi gibi veri toplama tekniklerinden faydalanılan; duygu, düşünce, algı ve olayları gerçek ortamında değerlendiren bütünsel bir biçimde sunulmasına olanak tanır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi doğrultusunda olgubilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir. Olgubilim deseni, günlük hayatta karşılaşılan ve tam olarak yabancı olunmayan; ancak anlamı tam olarak bilinmeyen olguları detaylıca ve derinlemesine inceleme fırsatı yaratan bir araştırma desendir (Yıldırım & Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemi doğrultusunda benzeşik (homojen/türdeş) örnekleme tekniği ile belirlenen 12 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Amaçlı örnekleme yönteminde araştırılan konuyla ilgili bilgi ve deneyim açısından bilgili ve deneyimli bireyler çalışmaya dahil edilir (Yağar & Dökme, 2018). Benzeşik örnekleme tekniğinde ise konular sayıca az ancak birbirlerine benzer bireylerle derinlemesine görüşmeye olanak tanır (Christensen, Johnson & Turner, 2015).

Bu çalışmada, katılımcılara ait hiçbir kişisel veriye yer verilmemiş olup; katılımcılara söylemlerinin bazılarını bulguları desteklemesi amacı ile bulgular kısmında yer verilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3, ...ve Ö12 olarak kodlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait kişisel bilgiler aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Demografik/Betimsel Veriler

Sıra	Yaş	Medeni Durum	Mesleki Deneyim	Eğitim Seviyesi	
1	Öğretmen	38	Evli	13	Yüksek lisans
2	Öğretmen	42	Evli	17	Lisans
3	Öğretmen	44	Bekar	21	Lisans
4	Öğretmen	51	Evli	28	Lisans
5	Öğretmen	53	Evli	30	Lisans
6	Öğretmen	60	Evli	37	Lisans
7	Öğretmen	50	Evli	26	Lisans
8	Öğretmen	38	Evli	15	Yüksek lisans
9	Öğretmen	40	Evli	18	Lisans
10	Öğretmen	47	Bekar	26	Lisans
11	Öğretmen	55	Evli	31	Lisans
12	Öğretmen	59	Bekar	37	Lisans

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların yaşları 38 ile 60 arasında değişmekte olup 2’si bekar 10’u evlidir. Katılımcılar mesleki deneyimleri açısından incelendiğinde katılımcıların 4’ü 11-20 yıl, 5’i 21-30 yıl ve 3’ü 31-40 yıl arasında mesleki deneyime sahiptirler. Katılımcıların tamamı sınıf öğretmeni olarak ilkokulda görev yapmakta olup 2’si yüksek lisans ve 10’u lisans mezunudur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan (5 soruluk) yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırmacı görüşme formunu oluştururken ilk olarak araştırmanın amacını göz önünde bulundurarak konuyla alakalı literatür taraması yapmış; devamında uzman görüşü alarak sorularda birtakım düzenlemelere gitmiş; son olarak görüşme sorularını anlaşılabilirlik açısından 2 öğretmenle ön görüşme yaparak test etmiş, öğretmenlerden almış olduğu geri bildirimlere göre sorulara son halini vermiştir.

Veri toplama sürecinde ilk olarak araştırmacı araştırma konusu ile ilgili öğretmenlere bilgi vermiş ve onları araştırmaya davet etmiştir. Bunun devamında araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğretmenleri ziyaret eden araştırmacı görüşmeleri yüz yüze gerçekleştirmiştir. Her bir görüşme 30-35 dakika aralığında sürmüştür. Katılımcıların onayı alınarak görüşmeler kayıt altına alınmış; devamında yazılı hale dönüştürülmüştür. Son olarak araştırmacı bir kez daha katılımcıları ziyaret ederek yazıya dönüştürülen görüşmeleri kontrol ettirmiş; böylece katılımcı teyidini almıştır. Verilerin toplanması ve analizi sürecinde etik ilkeler doğrultusunda hareket edilmiştir.

Kaydedilen veriler, her katılımcı için ayrı ayrı numaralandırılarak yazıya aktarılmış, sıralama yapılmış ve betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Temaların ve kodların analiz öncesinde hazırlanabilmesi; verilerin temalar ve kodlar baz alınarak özetleme ve yorumlama imkânı sağlaması nedeniyle betimsel analiz tekniği kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Betimsel analiz tekniğinde veriler ayrıntıya inilmeden kolay bir biçimde yorumlanır (Sönmez & Alacapınar, 2014). Araştırmacı öğretmenlerin kişisel bilgileri gizli kalacak şekilde verileri kodlamış, öğretmenlerin cevaplarının bir kısmına bulgular başlığında örnek cümle olarak yer vermiştir.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacı 2008 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Doktorasını Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Anabilimdalında tamamlayan araştırmacı öğretmenlik görevini sürdürmekteyken ilkokul matematik programını uygulama esnasında zaman zaman sorunlar yaşamış, arkadaşlarının bazılarının da benzer şekilde sorunlar yaşadıklarına tanıklık etmiştir. Bu konuya dikkat çekmek ve olası çözüm yolları ortaya koymak gayesi ile bu araştırmayı yapmaya karar vermiştir.

Bulgular

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin ilkokul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara yönelik olası çözüm önerilerini ortaya koymak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda toplanan veriler araştırma sorularına göre sırasıyla çözümlenmiştir. Bu bağlamda birinci araştırma sorusu “Program kavramının tanımı nedir?” şeklindedir. Bu cevaba ilişkin katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde katılımcılar program kavramını 1) Plan, 2) Sınıflandırma, 3) İş-Zaman Uyumu, 4) Tasarlama ve 5) Düzen şeklinde sıraladıkları bulgusuna ulaşmıştır.

Tablo 2.

Sınıf Öğretmenlerinin Program Kavramına İlişkin Görüşleri

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Plan	14	36	Bir iş, etkinlik ve uygulamaları yapmadan önce planlama yapmaktır (K10)
2	Sınıflandırma	10	25	Gün içerisinde yapılması gereken işleri zaman uygun şekilde sınıflandırmasıdır (K4).
3	İş-Zaman Uyumu	8	21	Kişinin yapılması gereken işler ile zaman arasında kurulan ilişkidir (K1)
4	Tasarlama	5	13	Bireylerin işlerini, planlarını kısaca yapması gerekenleri gün, ay, yıl güne uygun biçimde tasarlamasıdır (K13).
5	Düzen	2	5	Kişinin işlerini ve zamanını düzenlemesidir (K7).
Toplam		39	100	

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcılar program kavramını %36 oranında plan, %25 oranında sınıflandırma, %21 oranında iş-zaman uyumu, %13 oranında tasarlama ve %5 oranında düzen şeklinde sıralamışlardır.

İkinci araştırma sorusu “İlkokul matematik programı uygulanırken karşılaşılan sorunlar nelerdir?” şeklindedir. Bu cevaba ilişkin katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde katılımcıların ilkokul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunları 1) Etkinlik, 2) Materyal, 3) Ölçme Değerlendirme, 4) Öğrenci, 5) Teknoloji, 6) Zaman ve 7) Veli şeklinde sıraladıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 3.

İlkokul Matematik Programı Uygulanırken Karşılaşılan Sorunlar

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Etkinlik	17	25	Programdaki kazanımlara uygun etkinliklerin sayısı yetersiz. Öğrencilerin konuyu pekiştirmesi için problem çeşitleri ve sayısı az sayıdadır. Mesela toplama işlemi öğretiminde sonuç bilinmeyen problemler fazla yer verilirken diğer problem çeşitlerine az yer veriliyor (K3).
2	Materyal	13	20	Programları uygularken kazanımlara uygun materyalleri bulmakta sıkıntı yaşıyorum. İlkokul öğrencileri için konuları somutlaştırarak vermek çok önemlidir. Mesela yarım-bütün kavramını öğretmek için yeterli materyal olmadığı için okula eklemek, elma gibi yiyecekler getirmek zorunda kalıyorum (K9).
3	Ölçme Değerlendirme	10	15	Programda ölçme değerlendirme konusunun üzerinde durulmasına karşın her ders sonundaki ölçme değerlendirme etkinlikler ve soru sayısı yetersiz (K12)
4	Öğrenci	8	12	Programdaki kazanımlar ön öğrenmeleri tam çocuklar için hazırlanmıştır. Ancak sınıflarımızda yabancı uyruklu, hiç anaokulu eğitim almamış ve öğrenme gücü çeken kaynaştırma öğrencileri

olduğundan programdaki kazanımları öğretirken çok zorlanıyorum (K6).

5	Teknoloji	7	10	Programdaki kazanımlarda ve ders kitapları gelişen teknolojiye uygun şekilde hazırlanmamaktadır. Programdaki konu ve kazanımların tamamına konu anlatımları ve etkinlikler EBA’da bulunmamaktadır. EBA’da bulunan etkinlik sayısı da yetersiz ve EBA platformu düzen olarak karışık hazırlanmış (K11).
6	Zaman	7	10	Programdaki konu ve kazanımlara ayrılan süreler ile konunun zorluk düzeyi arasında uyumsuzluk var. Örneğin çarpma ve bölme gibi konulara verilen süre az iken geometrik şekillerin öğretimine ise daha uzun süre verilmiştir (K3)
7	Veli	5	8	Velilerin eğitim düzeyi eski yıllara oranla artmasına rağmen velilerimiz çocuk eğitimi konusunda bilinçsiz. Velilerimi teknoloji bağımlılığı konusunda sık sık uyarmama rağmen veliler çocuklarına tablet veriyorlar (K9).
Toplam		67	100	

Tablo 3’te görüldüğü gibi katılımcılar ilkökul matematik programı uygulanırken karşılaşılan sorunları %25 oranında etkinlik, % 20 oranında materyal, %15 oranında ölçme-değerlendirme, %12 oranında öğrenci, %10 oranında teknoloji, %10 oranında zaman ve %8 oranında veli şeklinde sıralamışlardır.

Üçüncü araştırma sorusu “İlkokul matematik programı uygulanırken karşılaşılan sorunların üstesinden gelinmesi için neler yapılmalıdır?” şeklindedir. Bu cevaba ilişkin katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde katılımcıların sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini 1) Etkinlik, 2) Materyal, 3) Ölçme Değerlendirme, 4) Öğrenci, 5) Teknoloji, 6) Zaman ve 7) Veli şeklinde sıraladıkları bulgusuna ulaşmıştır.

Tablo 4.

İlkokul Matematik Programını Uygularken Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Etkinlik	13	22	Programdaki kazanımlara uygun etkinliklerin sayısı ve soru türleri artırılabilir (K2).
2	Materyal	11	19	Programları uygularken kazanımlara uygun her sınıf seviyesinde renkli, dikkat çekici materyaller hazırlanabilir. Her eğitim- öğretim dönemi başında ders kitapları ile birlikte sınıf öğretmenlerine gönderilebilir (K5).
3	Ölçme Değerlendirme	10	17	Programdaki kazanımlara uygun ders ve öğrenci kitaplarında her ders sonundaki ölçme değerlendirme etkinliklerinin ve soruların sayısı artırılabilir (K12).
4	Öğrenci	9	15	Programdaki kazanımlar sınıflarımızdaki yabancı uyruklu, hiç anaokulu eğitim almamış ve öğrenme güçlüğü çeken kaynaştırma öğrencilerinin ön öğrenmeleri dikkate alınarak ya da bu öğrencilere uygun ayrı bir program hazırlanabilir (K7).
5	Teknoloji	8	14	Programdaki kazanımlarda ve ders kitapları gelişen teknolojiye uygun şekilde hazırlanabilir. Programdaki konu ve kazanımların

tamamına uygun konu anlatımları ve etkinlikler EBA’da hazırlanabilir ve sayıları artırılabilir. EBA platformu iyi hazırlanmış eğitim platformları incelenerek ilkökul düzeyinde öğrenci ve öğretmenler için hazırlanabilir. Böylece veliler ve öğretmenler farklı ücretli eğitim platformlarını kullanmak zorunluğundan kurtulmuş olacaklardır (K8).

6	Zaman	5	8	Programdaki konu ve kazanımlara ayrılan süreler ile konun zorluk düzeyi arasında uyumsuzluğunu ortadan kaldırmak için sınıf öğretmenleri ile farklı okullarda görev yapan öğretmenlerle görüşmeler ve pilot uygulamalar yapılarak konuların süreleri yeniden ayarlanabilir (K10).
7	Veli	3	5	Velilerin bilinçsizliğinin önüne geçebilmek için velilerin eksik olduğu konularda (teknoloji bağımlılığı, sağlıklı beslenme, hijyen gibi) rehber öğretmen tarafından eğitim verilebilir (K1).
Toplam		59	100	

Tablo 4’te görüldüğü gibi katılımcılar ilkökul matematik programı uygulanırken karşılaşılan sorunları %22 oranında etkinlik, %19 oranında materyal, %17 oranında ölçme-değerlendirme, %15 oranında öğrenci, %14 oranında teknoloji, %8 oranında zaman ve %5 oranında veli şeklinde sıralamışlardır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmacı, çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin program kavramını 1) Plan, 2) Sınıflandırma, 3) İş-Zaman Uyumu, 4) Tasarlama ve 5) Düzen şeklinde sıraladıkları sonucuna varmıştır. Türk Dil Kurumuna (2023) göre program kavramının belirli düzene ve koşullara göre yapılması planlanan işlemler olarak tanımlandığı görülmektedir.

Araştırmacı katılımcıların ilkökul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunları 1) Etkinlik, 2) Materyal, 3) Ölçme Değerlendirme, 4) Öğrenci, 5) Teknoloji, 6) Zaman ve 7) Veli şeklinde sıraladıkları sonucuna ulaşmıştır. İlgili literatür incelendiğinde araştırma sonucuna benzer araştırmalar ile karşılaşılmıştır. Orbeyi’nin (2007) öğretmenlerle gerçekleştirdiği araştırma sonucuna göre öğretmenler matematik öğretim programını yeterli bulmamaktadırlar. Özdaş, Tanışlı, Köse ve Kılıç’ın (2005) araştırmasında ise öğretim programının felsefesinin öğrenci merkezli olmasına rağmen programın içeriğinde kullanılan ifadelerden programın öğretmen merkezli olduğu bulgusuna erişilmiştir. Ayrıca öğretim programında yer alan etkinliklerin yapılandırmacı öğretim yaklaşımından uzak olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Pesen’in (2005) çalışmasında da öğretim programlarının yapılandırmacı yaklaşıma uygun olmadığı belirtilmiştir. Butakin ve Özgen’in (2007) öğretmen görüşlerine yer verdikleri araştırmada ise yeni ilkökul matematik öğretim programlarının ortalama düzeyde etkili olduğu bulgusuna erişilmiştir. Sarı ve Tertemiz’e (2017) göre ise öğrencilerin yaşadıkları öğrenme güçlüklerinin nedenlerinden birisi de matematik dersinin öğretilmesi sürecinde kullanılan yöntem benimsenen ilkelerdir. Bu durum öğretim programlarındaki eksiklikleri göstermektedir.

Araştırmacı katılımcıların sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik programını uygularken karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini 1) Etkinlik, 2) Materyal, 3) Ölçme Değerlendirme, 4) Öğrenci, 5) Teknoloji, 6) Zaman ve 7) Veli başlıklarında ele aldıkları sonucuna ulaşmıştır. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde Orbeyi’nin (2007) araştırmasında da öğretmenlere yönelik önerilerde eğitim kurumlarında öğretim programlarının daha işlevsel olmasını sağlayan araç gereç ve teknolojiye uygun donanım eksikliklerinin giderilmesini önermiştir. Atweh ve Goos (2011) da benzer şekilde matematik öğretim programlarının uygulanmasında teknolojinin merkezi durumda olduğunu özellikle kavram öğretiminde gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Aktan (2019) ise çalışmasında ilkökul düzeyindeki öğretim programlarında yer alacak kazanımlarda bilgi ve kavrama basamağına yönelik

olmaktan ziyade daha üst bilişsel basamaklara yönelik kazanımların yer almasını önermiştir. Ayrıca öğretim programıyla ilişkili olan ders kitapları, sınav soruları ve ulusal geçerliliği olan sınavlarda da bu konuda duyarlı olunmasını ve üst bilişsel becerilerin geliştirilmesine önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sarı ve Tertemiz (2017) de matematik öğretim programlarında kavramların anlaşılmasına yönelik çalışmalara yer verilmesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Erdoğan, Hamurcu ve Yeşiloğlu (2016) ise ilkökul matematik programlarında akıl yürütme becerisini geliştirecek etkinliklerin üzerinde durulmasını ve ölçme öğrenme alanına daha fazla ağırlık verilmesini önermişlerdir. Butakin ve Özgen'e (2007) göre matematik öğretim programının başarılı olmasında öğretmenin etkisi bulunmaktadır. Öğretim programını öğretmenin iyi bir şekilde özümsemesi ve yapılandırarak öğrenciye aktarması öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırıcaktır. Benzer şekilde Yenilmez ve Sölpük (2014) de etkili ve verimli bir eğitim için öğretmenlere fırsat tanınmasını ve öğretmenlerden belirli zamanlarda öğretim programıyla ilgili dönütler alınmasının programdaki eksikliklerin fark edilmesini ve değişim için adım atılmasını sağlayacağını belirtmişlerdir. Araştırmacılar ayrıca günümüzde teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesinin özellikle matematik öğretiminde yeni fırsatları oluşturduğunu ve öğretim yazılımlarının kullanılarak matematik öğretim programlarında yer verilmesinin önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacı ilkökul matematik programının gündelik hayatla daha çok ilişkilendirilerek yeni nesil matematik anlayışı kültürünün okul, sınıf, veli ve öğrencilerde oluşturulması gerektiği sonucuna varmıştır. Araştırmacı bunun yanı sıra öğretimde teknolojiden daha etkin bir biçimde faydalanılması gerektiği sonucuna da varmıştır. Bunlar yapılmadıkça öğrencilerin gerek uluslararası sınavlarda gerekse yeni nesil hayata uyumu konusunda sorunlar yaşayacakları açıkça görülmektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacı birtakım önerilere ulaşmıştır. Bu bağlamda uygulamalara yönelik olarak;

- İlkokul matematik programı uygulanırken etkinlikler arttırılmalı,
- Kazanımlara uygun olarak her sınıf seviyesinde renkli ve dikkat çekici materyaller hazırlanmalı,
- Ölçme değerlendirme süreci daha da zenginleştirilmeli,
- Öğrenciler bilinçlendirilmeli,
- Programdaki kazanımlar sınıflardaki yabancı uyruklu, hiç anaokulu eğitim almamış ve öğrenme güclüğü çeken kaynaştırma öğrencilerinin ön öğrenmeleri dikkate alınarak ya da bu öğrencilere uygun ayrı bir program hazırlanabilir.
- Öğretim teknolojilerinden daha çok faydalanılmalı,
- Müfredat sadeleştirilerek zaman konusunda kaygı ortadan kaldırılmalı
- Veliler bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmeli şeklinde birtakım öneriler sıralanabilir.
- Gerek öğrencilere gerekse velilere rehber öğretmenler tarafından bir dizi (teknoloji bağımlılığı, sağlıklı beslenme, hijyen gibi) eğitimler verilebilir.

Araştırmacılara yönelik olarak;

- Araştırmacılar farklı veri toplama araçlarıyla daha detaylı nitel çalışmalar yapabilirler.
- Programın uygulanması esnasında sorunların tespit edilmesi ve çözümü için eylem araştırma deseni ile araştırmalar yapılabilir.
- Nicel araştırma ile bu araştırma verilerine daha geniş bir perspektiften bakılabilir.

Kaynakça

- Adams, T. L. (1998). Alternative assessment in elementary school mathematics. *Childhood Education*, 74(4), 220-224.
- Akkaya, A.O. (2008). *6. sınıf matematik ders öğretim programının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir: Türkiye.

- Aktan, O. (2019). İlkokul matematik öğretim programı dersi kazanımlarının yenilenen Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-18.
- Altun, M. (1995). İlköğretim matematik programının değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 143-154.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı (6. Baskı)*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Anılan, H. & Sarier, Y. (2008). Altıncı sınıf matematik öğretmenlerinin matematik dersi öğretim programının uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 128-141.
- Atweh, B. & Goos, M. (2011). The Australian mathematics curriculum: A move forward or back to the future?. *Australian Journal of Education*, 55 (3), 214-228.
- Baş, M. (2017). 2009 ve 2015 İlkokul matematik dersi öğretim programları ile 2017 ilköğretim matematik dersi öğretim programı karşılaştırması. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1219-1258.
- Budak, M. & Okur, M. (2012). 2005 İlköğretim matematik dersi 6-8. sınıflar öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 1(4), 8-22.
- Butakin, V. & Özgen, K. (2007). Yeni ilköğretim matematik dersi öğretim programının (4. ve 5. sınıf) uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi Diyarbakır ili örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 82-94.
- Christensen, L. B., Johnson, B.R. & Turner, L.A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Çev.Ed: A. Aypay). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çakır, S. & Kılınç, H.H. (2016). İlkokul 4. sınıf matematik öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 212-224.
- Demirel, Ö. (2009). *Eğitimde program geliştirme*. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Deveci, Ö., & Aykaç, N. (2020). Türkiye Cumhuriyeti'nde Uygulanan İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programlarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1512-1532.
- Duru, A. ve Korkmaz, H. (2010). Öğretmenlerin yeni matematik programı hakkındaki görüşleri ve program değişim sürecinde karşılaşılan zorluklar. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 67-81.
- Erden, M. (2009). *Eğitimde program değerlendirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, F., Hamurcu, H., & Yeşiloğlu, A. (2016). Türkiye, Singapur TIMSS 2011 sonuçlarının matematik programı açısından değerlendirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5 (5), 31-43.
- Halat, E. (2007). Yeni ilköğretim matematik programı (1-5) ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 63-88
- Kalender, A. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım temelli yeni matematik programının uygulanması sürecinde karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir: Türkiye.
- Konukoğlu, L., Gülay, A. G. A. Ç., & Özmantar, M. F. (2019). Cumhuriyet dönemi ilköğretim matematik dersi öğretim programlarının matematik okuryazarlık perspektifinden incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 79-99.
- Meşin, D. (2008). *Yenilenen 6. sınıf matematik öğretim programının uygulanması sürecinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya: Türkiye.
- Orbeyi, S. & Güven, B. (2008). Yeni ilköğretim matematik dersi öğretim programı'nın değerlendirme ögesine ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1), 133-147.
- Öksüz, C. (2015). İlkokul matematik programını değerlendirme ölçeği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(37), 21-33.
- Özdaş, A., Tanışlı, D., Köse, N. Y., & Kılıç, Ç. (2005). *Yeni ilköğretim matematik dersi (1-5. sınıflar) öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi*. Eğitimde Yansımalar: VIII – Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 14-16 Kasım 2005.
- Pesen, C. (2005). *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre yeni ilköğretim matematik öğretim programının değerlendirilmesi*. Eğitimde Yansımalar: VIII – Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 14-16 Kasım 2005.
- Sarı, M. H., & Tertemiz, N. (2017). İlkokul 4. sınıfta Dienes ilkelerine göre yapılandırılmış geometri etkinliklerinin öğrenci başarısına ve kalıcılığa etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42(190).
- Sönmez, V., & Alacapınar, F.G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri (3. Baskı)*. Anı Yayıncılık.
- Sözbilir, M., Nitel Veri Analizi, 2009. <http://fenitay.files.wordpress.com/2009/02/1112-nitel-arac59ftc4b1rmada-veri-analizi>. (Erişim tarihi: 16.12.2023)
- TDK (2023). Erişim tarihi: 16.12.2023. <https://sozluk.gov.tr/>

- Topbaş, V. (2006). *İlköğretim matematik (1-5) dersi öğretim programının uygulanmasında sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Gazi Üniversitesi Ulusal Sınıf öğretmenliği Kongresi, Ankara.
- Yağar, F., & Dökme, S. (2018). Niteliksel araştırmaların planlanması: Araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlik ve güvenilirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yenilmez, K., & Sölpük, N. (2014). Matematik dersi öğretim programı ile ilgili tezlerin incelenmesi (2004-2013). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2).
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23, 7-17.
- Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.